

Muistio on valmisteltu yhteistyössä puolustusministeriön kanssa

SUOMEN OSALLISTUMINEN KANSAINVÄLISEEN KRIISINHALLINTAAN

Suomi osallistuu tällä hetkellä kymmeneen sotilaalliseen kriisinhallintaoperaatioon yhteensä noin 360 sotilaalla YK:n, EU:n ja Naton sekä kansainvälisen Isisin vastaisen koalition puitteissa. Osallistuminen YK:n UNIFIL-operaatioon Libanonissa on Suomen suurin joukkokokonaisuus. Hallitusohjelman sekä ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon mukaan kriisinhallintaosallistumista pyritään vahvistamaan YK-operaatioita ja Afrikkaa painottaen.

Tässä kriisinhallintakatsauksessa kuvataan Suomen kriisinhallinnan kokonaisuus sekä Suomen osallistumista kriisinhallintaan Afrikassa, etenkin Sahelin alueella, ja arvioidaan mahdollisuuksia kasvattaa kriisinhallintaosallistumista.

Sotilaallisen kriisinhallinnan menot ovat viime vuosien aikana olleet noin 100 miljoonaa euroa vuositasolla (ulkoministeriön ja puolustusministeriön pääluokat yhteensä). Kuluvana vuonna menojen arvioidaan olevan noin 110 milj. euroa. Sotilaallisen kriisinhallinnan kehystaso on vuosina 2022–2025 noin 110 miljoonaa euroa vuodessa nykyosallistumistason mukaisesti.

Suomella on tällä hetkellä yhteensä noin 120 siviilikriisinhallintatehtäviin lähetettyä asiantuntijaa EU-, Etyj-, ja YK-operaatioissa sekä sihteeristöissä. Hallitusohjelma asettaa tavoitteeksi nostaa siviilikriisinhallinnan osallistumistaso vähintään 150 asiantuntijaan vuoteen 2023 mennessä. Tämä toteutuu asteittain julkisen talouden suunnitelman 2021-24 puitteissa. Suomen suurin yksittäinen osallistuminen on Etyjin monitorointimissiossa Ukrainassa, jossa on tällä hetkellä 19 suomalaista asiantuntijaa.

Muistion liitteenä on kartta Suomen osallistumisesta kriisinhallintaan.

Koronaviruspandemian vaikutukset kansainväliseen kriisinhallintaan

Koronaviruspandemia on vaikuttanut ja vaikuttaa edelleen kansainväliseen kriisinhallintaan ja käynnissä olevien operaatioiden toimintamahdollisuuksiin. Pandemia on johtanut koulutus- ja neuvonantotoiminnan ajoittaiseen keskeyttämiseen. Se on myös hidastanut operaatioiden rekrytointeja ja joukkojenmuodostusta sekä asettanut operaatioille ja niissä toimiville terveysturvallisuuteen liittyviä haasteita. Operaatioissa on rajoituksin ja karanteenein pyritty välttämään tartuntojen leviäminen. Siviilikriisinhallinnan asiantuntijoita on myös ollut etätöissä tai palvelusvapaalla operaation toimeenpanevan organisaation linjausten mukaisesti.

Koronapandemia on vaikuttanut myös suomalaisten toimintaan sotilaallisessa ja siviilikriisinhallinnassa. Suomalaisista sotilaalliseen kriisinhallintaan osallistuvista noin kymmenen prosenttia on sairastanut COVID-19-taudin. Esimerkiksi YK:n UNIFIL-operaation suomalaisjoukosta jouduttiin 12.4. evakuoimaan Suomeen 23 sairastunutta ja altistunutta henkilöä. Lähes kaikki evakuoituidet sotilaat kykenivät palaamaan operaatioon 29.4. Suomalaisista siviilikriisinhallinnan asiantuntijoista COVID-19:n on sairastanut noin kaksikymmentä prosenttia. Somaliassa siviilikriisinhallintatehtävissä palvelut suomalainen asiantuntija menehtyi COVID-19-tautiin maaliskuussa 2021. Tämä tapahtuma oli ensimmäinen kerta, kun suomalainen menehtyi palveluksessaan siviilikriisinhallintatehtävässä.

Operaatioita toimeenpanevat kansainväliset järjestöt odottavat, että operaatioihin osallistuvat maat hoitavat rokotukset kansallisesti kotimaissaan ennen operaatioalueelle siirtymistä. Esimerkiksi YK:n pääsihteerin on toistuvasti suositannut, että operaatioihin lähetettävät rauhanturvaajat rokotetaan lähtömaissa.

Kriisinhallintahenkilöstön terveydestä ja turvallisuudesta huolehtiminen on prioriteetti. Suomi seuraa COVID-19-pandemian ja toimialueiden yleistä kehitystä yhteistyössä kriisinhallintakumppanimme, kuten EU:n, YK:n ja Etyjin sekä muiden operaatioihin osallistuvien maiden kanssa. Keskustelua asiantuntijoiden rokottamisesta käydään sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Sisäministeriö ja puolustusministeriö ovat tehneet esitykset kriisinhallintahenkilöstön priorisoimisesta kansallisessa rokotusjärjestyksessä. Lisäksi 23.4 hyväksyttiin laki (HE 41/2021 vp), jolla laajennetaan Valtiokonttorin vakuutusturvaa kattamaan laajemmin myös ulkomailla otettavat Euroopan lääkeviranomaisen hyväksymät COVID-rokotteet.

Suomi pitää tärkeänä, että osallistumista kansainväliseen kriisinhallintaan jatketaan täysipainoisesti myös pandemia-aikana. Haurassa tilanteissa olevat maat ovat pandemiatilanteessa entistä vaikeammassa asemassa ja tarvitsevat operaatioiden tukea. Mikäli toiminta keskeytettäisiin tai lopetettaisiin, olisi vaarana menettää jo saavutetut tulokset.

Kriisinhallinnan parlamentaarisen komitean suositukset

Pääministeri Marinin hallitusohjelman mukaisesti asetettiin **kriisinhallinnan parlamentaarinen komitea** maaliskuussa 2020. Komitean tehtävänä oli laatia kokonaisvaltainen, yli hallituskausien ulottuva kriisinhallinnan tavoitelinjaus toiminnan vaikuttavuuden ja resurssien käytön suunnitelmallisuuden tehostamiseksi ja määrällisesti riittävän osallistumisen varmistamiseksi. Työn tavoitteena oli myös ajantasaisen kokonaiskuvan luominen kansainvälisen kriisinhallinnan kehittymiseen ja tarpeisiin sekä siihen kokonaisvaltaiseen toimintaympäristöön, jossa Suomen kriisinhallintaosallistumista toteutetaan.

Komitean mietintö julkaistiin 17.3.2021. Mietinnössään komitea antoi viisi suositusta Suomen kriisinhallinnan kehittämiseksi: 1) Suomen tulee jatkaa aktiivista ja monipuolista osallistumista kansainväliseen kriisinhallintaan; 2) Kokonaisvaltaisuutta kriisinhallinnassa tulee vahvistaa niin kansallisesti kuin kansainvälisesti; 3) Asetetaan kriisinhallintaosallistumiselle määrällisiä ja laadullisia tavoitteita; 4) Suomen kriisinhallintaosallistumisen maantieteellisten painopisteiden tulee heijastaa toimintaympäristön kehittymistä; 5) Kriisinhallinnan vaikuttavuutta tulee parantaa. Kriisinhallinnan korostettiin olevan keskeinen osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa ja siksi aktiivista ja monipuolista osallistumista kriisinhallintaan tulee jatkaa. Mietinnössään komitea toteaa, että Suomen osallistuminen sotilaalliseen kriisinhallintaan on laskenut määrällisesti nopeasti viime vuosina. Laskusuunta tulee pysäyttää ja osallistumista vahvistaa pitäen vuoden 2020 osallistumis- ja määrärahasoa vähimmäistasona. Komitea suosittelee myös työn jatkamista naisten osallistumisen vahvistamiseksi kriisinhallinnassa. Sotilaallisessa kriisinhallinnassa tavoitteeksi asetetaan naisten osuuden kaksinkertaistaminen nykyisestä alle viidestä prosentista. Siviilikriisinhallinnassa tavoitellaan noin 50–50 prosentin sukupuolijakaumaa kulloinkin lähetettävistä asiantuntijoista.

Komitean mukaan kokonaisvaltaisuutta tulisi kehittää kansallisesti kriisinhallinnan toimintaympäristön ennakoivalla arvioinnilla, yhteisellä tavoitteenasettelulla ja kehittämällä kokonaisvaltaisen kriisinhallinnan kulttuuria. Tulisi myös koordinoita sotilaallista ja siviilikriisinhallintaa sekä kehitysyhteistyötä, humanitaarista apua ja rauhanvälitystä parhaan mahdollisen yhteisvaikutuksen ja kestävien tulosten aikaansaamiseksi. Kokonaisvaltaisuutta tulisi pyrkiä edistämään myös kansainvälisissä järjestöissä.

Komitea katsoi, että Suomen kriisinhallintaosallistumisen maantieteellisten painopisteiden tulisi heijastaa toimintaympäristön kehittymistä ja kansainvälisiä kriisinhallinnan tarpeita. Komitea suosittelee, että Suomi vahvistaa merkittävästi osallistumista Afrikan operaatioihin huomioiden alueen kriisinhallintatarpeet ja turvallisuustilanteen heijastusvaikutukset Suomeen ja Eurooppaan. Vaikuttavuuden parantamiseksi kriisinhallintaosallistumiselle toivottiin selkeää tavoitteenasettelua sekä tavoitteiden toteutumisen seuranta. Komitea kiinnitti huomiota myös siihen, että tulee kehittää kriisinhallintaoperaatioista palaavien pitkäaikaistukea ja kuntoutusta.

Komitean esittämien suositusten toimeenpano on aloitettu. Komitean sihteeristö jatkaa toimintaansa ja osaltaan suunnittelee ja seuraa suositusten toimeenpanoa. Myös kriisinhallinnan vaikuttavuutta pyritään jatkossa arvioimaan ja parantamaan systemaattisemmin ulkoministeriön, puolustusministeriön ja sisäministeriön yhteistyönä.

Suomen osallistuminen siviilikriisinhallintaan

Siviilikriisinhallinta on merkittävä osa kokonaisvaltaista lähestymistapaa yhdessä sotilaallisen kriisinhallinnan, rauhanvälityksen, kehitysyhteistyön ja humanitaaristen toimien kanssa. Sotilas- ja siviilioperaatioiden tehtävät kohdistuvat eri sektoreille, mutta yhtymäkohdat ovat tiiviit ja molempien tuloksekkautta edistää yhteistyö niin suunnitteluvaiheessa kuin kentällä. Suomi tukee yhteistyön kehittämistä erityisesti EU:n kokonaisvaltaisessa kriisinhallintatoiminnassa. Myös koronaviruspandemian yhteydessä on korostunut samalla alueella toimivien sotilas- ja siviilioperaatioiden yhteistyö.

Siviilikriisinhallinnan sekondeerauksissa pyritään huomioimaan Suomen maantieteelliset painotukset, ml. Euroopan lähinaapurusto ja Afrikan operaatiot sekä turvallisuussektorireformin tukeminen. Temaattisina painopisteinä ovat mm. rauhanvälitystä tukevat tehtävät, ihmisoikeus- ja genderkysymykset, ilmasto- ja ympäristö, hybridiuhat sekä terrorismiin, järjestäytyneeseen rikollisuuteen ja muuttoliikkeeseen liittyvät tehtävät.

Suomella on tällä hetkellä yhteensä noin 120 siviilikriisinhallintatehtäviin lähetettyä asiantuntijaa EU-, Etyj- ja YK-operaatioissa sekä sihteeristöissä. Hallitusohjelma asettaa tavoitteeksi nostaa siviilikriisinhallinnan osallistumistaso vähintään 150 asiantuntijaan vuoteen 2023 mennessä. Tämä toteutuu asteittain julkisen talouden suunnitelman 2021-24 puitteissa. Vuodelle 2021 siviilikriisinhallintamomentille on osoitettu 17,6 miljoonaa euroa.

Suomen suurin yksittäinen siviilikriisinhallintaosallistumisen kokonaisuus on Etyjin monitorointimissiossa Ukrainassa (Special Monitoring Mission, SMM), jossa on 19 suomalaista asiantuntijaa. Suomen osallistuminen EU:n siviilikriisinhallintaoperaatioihin on ollut jo pitkään EU-maiden kärkeä ja sitä on lisätty entisestään marraskuussa 2018 sovitun EU:n siviilikriisinhallinnan kehittämistä koskevan kompaktin myötä. Suomi osallistuu aktiivisesti EU:n siviilikriisinhallinnan kehittämiseen. Suomi toimii mm. integroidun lähestymistavan edistämiseksi, siviili-sotilasyhteistyön lisäämiseksi, sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden yhtymäkohtien huomioimiseksi sekä sekondeerausten ja naisten osallistumisen lisäämiseksi. Suomi on väkilukuun suhteutettuna suurin EU-operaatioihin asiantuntijoita sekondeeraava jäsenmaa. Suomalaisia asiantuntijoita on EU-operaatioissa tällä hetkellä noin 60. Suomi osallistuu yhtä lukuun ottamatta (EUBAM Rafah) kaikkiin EU:n 11 siviilioperaatioon. Näistä merkittävimmät osallistumistason kannalta ovat Georgian, Ukrainan, Somalian ja Irakin operaatiot. EUAM Ukraine -operaatiossa on suomalainen päällikkö ja EUAM Iraq-operaatiossa suomalainen varapäällikkö. Lisäksi Euroopan unionin ulkosuhdehallinnon kriisinhallintarakenteissa työskentelee suomalainen operaatiopäällikkö, joka vastaa EU:n siviilikriisinhallintaoperaatioista. Samoin suomalainen on aloittanut YK:n Kyproksen operaation UNFICYP:n korkeimmassa poliisitehtävässä 3.5.2021.

Suomen siviilikriisinhallinnan asiantuntijoista tällä hetkellä reilu neljännes toimii Afrikassa. Naisten osuus Suomen siviilikriisinhallinnan asiantuntijoista on yli 40 prosenttia, EU operaatiossa jo noin 50 prosenttia.

Suomen sotilaallisen kriisinhallinnan osallistumisen vahvistaminen Afrikassa

Kansainvälisen kriisinhallinnan painopiste on entistä vahvemmin Afrikassa. Tämä kehitys on huomioitu myös syksyllä 2020 julkaistussa valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa, jossa linjataan, että ”kriisinhallintaan osallistumista pyritään lisäämään erityisesti Afrikassa”.

Keväällä 2021 annetussa Suomen Afrikka-strategiassa todetaan, että ”kriisinhallintaosallistumista vahvistetaan merkittävästi vastaamaan paremmin Afrikan merkitystä Suomen ja Euroopan turvallisuudessa”. Kriisinhallinnan parlamentaarinen komitea puolestaan suosittaa ”vahvistamaan merkittävästi osallistumista Afrikan operaatioihin huomioiden Afrikan kriisinhallintatarpeet sekä alueen turvallisuustilanteen heijastusvaikutukset Suomeen ja Eurooppaan.”

Suomella on tällä hetkellä 26 sotilasta Afrikan sotilaallisissa kriisinhallintaoperaatioissa: 10 EUTM Somalia –koulutusoperaatiossa, 12 EUTM Mali –koulutusoperaatiossa ja neljä YK:n MINUSMA-operaatiossa. Suomalaisia siviilikriisinhallinnan asiantuntijoita Afrikassa toimii tällä hetkellä 33: Etelä-Sudanissa (2), Etiopiassa (1), Keniassa (2), Keski-Afrikan tasavallassa (1), Libyassa (4), Malissa (9), Mosambikissa (1), Nigerissä (2) ja Somaliassa (11).

TP-UTVA:n 27.11.2019 linjauksen mukaisesti ulkoministeriö, puolustusministeriö ja puolustusvoimat ovat selvittäneet Suomen mahdollisuuksia vahvistaa osallistumistaan sotilaallisissa kriisinhallintaoperaatioissa Afrikassa. TP-UTVA keskusteli 13.3.2020 vaihtoehtoista, joilla voidaan vahvistaa Suomen kriisinhallintaosallistumista Afrikassa.

Kevään 2020 jälkeen ulkoministeriö, puolustusministeriö ja puolustusvoimat ovat jatkaneet selvitystyötä Suomen sotilaalliseen kriisinhallintaosallistumisen vahvistamiseksi Afrikassa. Tältä pohjalta arvioidaan, että osallistumisen vahvistaminen EUTM Mali –operaation puitteissa olisi tarkoituksenmukaisinta ja palvelisi parhaiten Suomen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittisia tavoitteita lisäten Suomen osallistumista EU:n sotilaallisiin operaatioihin sekä vastaisi alueen tarpeisiin.

Sahelin alueen G5-maiden (Burkina Faso, Mali, Mauritania, Niger, Tshad) haastava tilanne vaikuttaa suoraan EU:n lähialueiden, EU:n ja sitä kautta myös Suomen turvallisuuteen. Epävakauden juuret ovat heikentyneiden ilmasto-olosuhteiden ja nopean väestönkasvun aiheuttamissa kiistoissa. Alueella kuormittavat myös pakolaiset ja maiden sisällä siirtymään joutuneet ihmiset. Hauraiden valtioiden kykenemättömyys tuottaa peruspalveluja ja turvallisuutta erityisesti Sahelin alueen pohjoisosissa on kärjistynyt monin paikoin aseelliseksi konfliktiksi. Aseelliset ryhmittymät ovat ottaneet monilla alueilla valtiotoimijan roolin. Alueen maista heikoin turvallisuustilanne on Malissa, jossa valtion läsnäolo puuttuu laajoilta alueilta keski- ja pohjoisosissa maata. Terrorismi on levinnyt Malista myös naapurimaihin, etenkin Nigeriin ja Burkina Fasaan. Malin vakauttaminen on koko alueen vakauden kannalta avainasemassa. Sotilasvallankaappaus elokuussa 2020 oli osoitus siitä, että kansainvälisten toimijoiden tuki ei vielä ole riittänyt maan vakauttamiseen. Vakavat turvallisuushaasteet estävät tehokkaat toimet radikalisoitumisen ehkäisemisen ja inklusiivisen kehityksen tueksi.

Suomi kanavoi tukeaan Sahelin alueelle pääasiassa YK:n ja EU:n kautta. EU on tukenut Sahelin aluetta vuodesta 2014 lähtien yli 8 miljardilla. Varoja kohdennetaan niin turvallisuuteen, kehitykseen kuin humanitaariseen apuun. Suomi kuuluu osana Euroopan unionia Sahel-koalitioon. Koalition päätehtävänä on Saheliin suunnattujen lukuisten tukialoitteiden koordinaatio yhdessä Sahelin G5-maiden kanssa. Lisäksi Suomi tukee alueellisten järjestöjen kuten Afrikan unionin ja Länsi-Afrikan talousyhteisön ECOWAS:n työtä. Vuosina 2020-2021 Suomi on ohjannut alueelle yhteensä 9,3 MEUR humanitaarista apua World Food Programin ja Punaisen ristin kautta. Suomi on tukenut EU:n Afrikka-hätäapurahaston Sahel-toimintaa miljoonalla eurolla. Lisäksi Suomi on tukenut alueella toimivien suomalaisten kansalaisjärjestöjen työtä pienimuotoisesti kehitysyhteistyövaroin. Crisis Management Initiativen kautta Suomi on tukenut ECOWAS:in rauhanvälitystoiminnan kapasiteetin kehittämistä ja tutkii muita mahdollisuuksia tukea rauhanvälitystoimia alueella. G5-maiden yhteisiä joukkoja Suomi on tukenut 900 000 eurolla vuonna 2018 EU:n Afrikan rauhanrahaston kautta ja selvittää mahdollisuutta lisätuelle vuonna 2021.

EUTM Mali

EUTM Malin tehtävänä on Malin asevoimien kouluttaminen ja neuvonanto. Operaatio tukee myös Sahelin alueen G5-maiden yhteisiä joukkoja ja kansallisia asevoimia. Operaation laajennettu mandaatti hyväksyttiin maaliskuussa 2020 neljäksi vuodeksi. Uudella mandaattikaudella EUTM Malin toiminta-alue on tarkoitettu laajentaa koko Malin sekä myös G5-maiden alueelle ja operaation koko

tulee kasvamaan. Tällä hetkellä käynnissä on Nigerissä toimivan Saksan erikoisjoukko-operaatio Gazellen integroiminen EUTM Maliin, mikä vahvistaa EUTM Malin toimintaa koko Sahelin alueella. Gazellen integroitumista osaksi EUTM Malia ei ole vielä saatu päätökseen.

Kevään 2020 kriisinhallintakatsauksen käsittelyn yhteydessä 17.4.2020 TP-UTVA linjasi, että Suomi valmistautuu kasvattamaan osallistumista EU:n sotilaallisessa koulutusoperaatiossa Malissa. Elokuun 2020 vallankaappauksen jälkeisessä tilanteessa operaation laajentuminen hidastui ja se pysyttäneen toimeenpanemaan vasta vuoden 2021 jälkipuoliskolla.

Suomi osallistuu EUTM Maliin kansallisen toistaiseksi voimassa olevan osallistumispäätöksen enimmäistason mukaisesti 12 sotilaalla. Operaatiossa on ollut 12 sotilasta huhtikuusta 2021 alkaen. Operaation tehtävien lisääminen ja vahvuuden kasvattaminen avaavat Suomelle erityisen hyvät mahdollisuudet kasvattaa osallistumistaan operaatiossa. Suomella olisi mahdollisuus asettaa lisää kouluttajia operaatioon jo vuonna 2021, noin kuusi sotilasta, nostaen tämän myötä osallistumista noin 20 sotilaaseen. Jatkossa, vuodesta 2022 eteenpäin osallistumista olisi mahdollista edelleen kasvattaa koulutustehtävissä, suojausjoukolla ja kansallisella tukielementillä.

Suomen osallistumisvahvuuden kasvattaminen EUTM Mali -operaatiossa tuodaan TP-UTVA:n linjattavaksi ja sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain mukaiseen päätöksentekoon suunnittelu- ja perusteiden selkeytyessä.

Osallistumisen vahvistaminen EUTM Mali -operaatiossa muodostaisi Suomen Sahelin alueen kokonaisuutena lähestymistavan keskeisen osan yhdessä muun sotilaallisen ja siviilikriisinhallinnan sekä rauhanvälityksen, humanitaarisen avun ja kehitysyhteistyön kanssa.

EUTM Somalia

Suomi on jatkanut osallistumistaan EU:n sotilaalliseen koulutusoperaatioon **EUTM Somaliaan** toistaiseksi voimassa olevan kansallisen osallistumispäätöksen mukaisesti enintään kymmenellä sotilaalla. Koulutusoperaatiossa on tällä hetkellä 10 suomalaista sotilasta. Suomi olisi saamassa operaatioon kaksi lisäpaikkaa syksystä 2021 lähtien, tehtävien pysyessä ennallaan. Sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain 2 §:n 4 momentin mukaan puolustusministeriö voi ulkoasiainministeriötä kuultuaan päättää osallistumisen vähäisestä muuttamisesta. Suomen osallistumisen kasvattamista operaatiossa nykyisen voimassa olevan kansallisen osallistumispäätöksen mukaisesti enintään kymmenestä sotilaasta 12 sotilaaseen voidaan pitää tällaisena osallistumisen vähäisenä muuttamisena, minkä johdosta tarkoituksena on, että puolustusministeriö päättäisi asiasta ulkoasiainministeriötä kuultuaan sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain 2 §:n 4 momentin mukaisesti.

Operaation tavoitteena on kehittää Somalian asevoimien komentorakenteita, johtamista sekä koulutus-, henkilöstö- ja hallintorakenteita siten, että Somalian puolustushallinnolla on kyky itse hallinnoida ja ylläpitää näitä toimintoja. Osallistumalla EUTM-operaatioon ja siviilikriisinhallinnan EUCAP Somalia -operaatioon Suomi tukee EU:n kokonaisuutena toimia Afrikan sarven alueella. Suomella on myös kehittyvää rauhanvälitystoimintaa alueella.

EUNAVFOR MED Irini

Suomi osallistuu Välimerellä toimivaan **EUNAVFOR MED Irini** -operaatioon enintään kymmenellä esikuntaupseerilla toistaiseksi voimassa olevan kansallisen osallistumispäätöksen mukaisesti. Tällä hetkellä operaation esikunnassa Roomassa toimii kahdeksan suomalaista. Operaation päätehtävä on YK:n turvallisuusneuvoston asettaman Libyaa koskevan asevientikiellon täytäntöönpanon edistäminen.

MINUSMA

Suomi on jatkanut toistaiseksi voimassa olevan kansallisen osallistumispäätöksen mukaisesti osallistumista **YK:n sotilaalliseen kriisinhallintaoperaatioon Malissa (MINUSMA)** enintään 20 sotilaalla. Tällä hetkellä Suomella on operaatiossa neljä sotilasta. Tavoitteena on vuoden 2021 aikana vahvistaa osallistumista kansallisen osallistumispäätöksen mukaisesti kahteenkymmeneen sotilaa-

seen. Operaation tarpeiden ja käytettävissä olevien suorituskykyjen pohjalta arvioidaan, että Suomen osallistumisen kasvattaminen yli voimassa olevan osallistumispäätöksen ei ole ensisijainen vaihtoehto vahvistettaessa kriisinhallintaosallistumista Afrikassa.

Suomi ilmoitti vuonna 2020 **YK:n valmiusjärjestelmään** vahvennetun jääkärikomppanian, taistelupioneerikomppanian ja raivaamisen erikoisosaston sekä esikuntaupseereita ja sotilastarkkailijoita. Rekrytointi, koulutus ja keskittäminen huomioon ottaen, joukot olisivat käytettävissä aikaisin taan noin vuoden kuluessa erikseen määritellystä joukkotarpeesta. Suomi on ilmoittanut YK:lle MINUSMA:n operaatioksi, johon Suomi olisi kiinnostunut osallistumaan valmiusjärjestelmään ilmoittamallaan joukoilla. Suomen YK:n valmiusjärjestelmään asettamat joukot eivät kuitenkaan suoraan vastaa niitä joukkoja tai suorituskykyjä, joita tarvittaisiin paikkaamaan MINUSMA-operaation suorituskykypuutteita.

Task Force Takuba

Ranska lähestyi vuonna 2019 Euroopan interventioaloitteeseen (European Intervention Initiative, EI2) kuuluvia maita (Alankomaat, Belgia, Espanja, Iso-Britannia, Italia, Norja, Portugali, Ruotsi, Saksa, Suomi, Tanska, Viro) sekä eräitä muita maita pyynnöllä asettaa joukkoja Sahelin alueelle Maliin perustettuun Ranskan johtamaan monikansalliseen erikoisoperaatio-osasto **Task Force Takubaan**. Task Force Takuban tehtävänä on tukea Malin asevoimia niiden taistelussa järjestäytyneitä aseistettuja terroristiryhmiä vastaan kouluttamalla, neuvonannolla ja tukemalla. Task Force Takubaan osallistuvat tai ovat ilmoittaneet osallistuvansa Alankomaat, Belgia, Portugali, Tanska, Italia, Tšekki, Viro, Kreikka sekä Ruotsi. Takuba saavutti alustavan operatiivisen valmiuden heinäkuussa 2020. Tähän mennessä Task Force Takuba koostuu ranskalaisten lisäksi virolaisista (noin 50), tšekkiläisistä (noin 60) ja ruotsalaisista (noin 150) sotilaista.

Task Force Takuban tehtäviä, mandaattia ja mahdollista Suomen osallistumista on selvitetty osana TP-UTVA:n 27.11.2019 linjaamaa selvitystarvetta koskien Suomen mahdollisuuksia vahvistaa osallistumistaan sotilaallisissa kriisinhallintaoperaatioissa Afrikassa. Operaation tehtävien ja Suomen käytettävissä olevien suorituskykyjen pohjalta arvioidaan kuitenkin, että Suomen osallistuminen operaatioon ei ole ensisijainen vaihtoehto vahvistettaessa kriisinhallintaosallistumista Afrikassa.

EUTM RCA ja MINUSCA

On myös selvitetty osallistumista EU:n sotilaalliseen **EUTM RCA** -koulutusoperaatioon (European Union Training Mission in Central African Republic) sekä YK:n **MINUSCA**-operaatioon Keski-Afrikan tasavallassa ja todettu, etteivät operaatiot tarjoa Suomelle tarkoituksenmukaista osallistumismahdollisuutta. Suomella on yksi asiantuntija EU:n siviilikriisinhallintaoperaatio EUAM RCA:ssa.

Suomen osallistuminen sotilaalliseen kriisinhallintaan

YK

Suomen sotilaallisesta kriisinhallintaosallistumisesta noin kaksikolmasosaa on YK-operaatioissa. Hallitusohjelmassa todetaan, että kriisinhallintaosallistumista pyritään vahvistamaan YK-operaatioita painottaen. Operaatio-osallistumisen lisäksi poliittinen ja käytännön tuki rauhanturvaamisen ja kriisinhallinnan kehittämiseksi on tärkeää. Suomi on YK:n pääsihteerin *Action for Peacekeeping (A4P)* -aloitteen vahva tukija ja Suomi on osallistunut aktiivisesti YK-rauhanturvaamisen ministerikokouksiin. Seuraava kokous järjestetään tämänhetkisen suunnitelman mukaan Etelä-Koreassa joulukuussa 2021. Kriisinhallinnan ilmasto- ja ympäristövaikutukset ovat YK:ssa yhä enemmän esillä ja Suomi osallistuu aktiivisesti asiasta käytävään keskusteluun. Seitsemän YK:n kahdeksasta suurimmasta rauhanturvaoperaatiosta on Afrikassa maissa, jotka ovat erityisen haavoittuvaisia ilmastomuutokselle.

Suomi osallistuu YK:n **UNIFIL-operaatioon** Libanonissa noin 200 sotilaalla. Tasavallan presidentti päätti 29.5.2020 valtioneuvoston ratkaisuehdotuksesta, että Suomi jatkaa osallistumistaan YK:n

UNIFIL-operaatiossa Libanonissa operaation ranskalaisessa reservipataljoonassa noin 200 sotilaalla 1.1.2021 alkaen toistaiseksi.

UNIFIL valvoo vihollisuuksien lopettamista Israelin ja Libanonin välillä, avustaa humanitaarisen avun toimittamisessa siviiliväestölle Libanonissa, tukee Libanonin asevoimia alueen turvallisuuden varmistamisessa, ml. laittomien aseiden maahantuonnin estäminen. Operaation mandaatti, toimintaympäristö ja Suomen osallistumisvahvuus huomioiden UNIFIL-operaatio tarjoaa tärkeän mahdollisuuden kehittää ja ylläpitää Suomen kriisinhallinnan osaamispohjaa.

Puolustusvoimien koulutus- ja kehittämistarpeet edellyttävät riittävän suuren joukkokokoonpanon (komppania-pataljoonataso) asettamista kriisinhallintaoperaatioon, ja tämä voidaan käytännössä toteuttaa ainoastaan yhdessä sopivan kumppanimaan kanssa. UNIFIL-operaatioon osallistumisen tärkeimpinä hyötyinä ovat henkilöstön harjaannuttamismahdollisuus kaikilla johtamistasoilla, monikansallisen yhteistyön kehittäminen muiden joukkoja luovuttavien maiden kanssa sekä pitkäkestoisesta osallistumisesta myötä syntyneet verkostot alueellisiin viranomaisiin ja muihin toimijoihin. Samalla on mahdollisuus toimia yhdessä sotilaallisesti kyvykkään Ranskan kanssa.

Suomi osallistuu Lähi-idässä myös **UNTSO-sotilastarkkailuoperaatioon**. Suomen kansallinen osallistumispäätös korkeintaan 20 sotilaalle on voimassa toistaiseksi. Operaatiossa on tällä hetkellä 15 sotilasta. Osallistuminen on tärkeää myös sen vuoksi, että Suomi itse järjestää kansainvälistä YK-sotilastarkkailijakoulutusta ja kouluttaminen edellyttää osallistumista tarkkailuoperaatioihin.

Suomi tukee 120 000 eurolla vuodessa YK-järjestelmän ulkopuolella Lähi-idässä toimivaa Multinational Force and Observers (MFO) järjestöä, joka valvoo Egyptin ja Israelin välisen rauhansopimuksen toimeenpanoa.

Suomella on siviilikriisinhallinnan asiantuntijoita UNMISS-operaatiossa Etelä-Sudanissa, UNSOM-operaatiossa Somaliassa, UNFICYP-operaatiossa Kyproksella sekä MINUSMA-operaatiossa Malissa. MINUSMA:ssa toimii myös neljä sotilasta. MINUSMA-operaation tilannetta on käsitelty tarkemmin edellisessä asiakohdassa.

EU

Suomi pyrkii nostamaan osallistumistaan **EU:n sotilaalliseen kriisinhallintaan**. Suomi osallistuu tällä hetkellä kolmeen EU:n sotilaalliseen kriisinhallintaoperaatioon. Näistä kaksi on koulutusoperaatioita. Suomen profiili EU:n yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kehittäjänä ja erityisesti pysyvässä rakenteellisessa yhteistyössä tekemämme sitoumukset edellyttävät osallistumisen vahvistamista. Mahdollisuus osallistumisen merkittävään kasvattamiseen EUTM Mali -operaatiossa palvelisi myös tätä tavoitetta.

Suomi tukee Euroopan turvallisuuden kokonaisvaltaista vahvistamista ja eurooppalaisten kykyjen kehittämistä mm. osallistumalla EU:n kriisinhallintaoperaatioihin, taisteluosastoihin ja erilaisiin maaryhmäaloitteisiin sekä kehittämällä kahdenvälistä puolustusyhteistyötä tärkeimpien kumppanimaidensa kanssa. Suomi osallistuu aktiivisesti EU:n kriisinhallinnan kehittämisestä käytävään keskusteluun erityisesti parhaillaan EU:ssa käynnissä olevan EU:n turvallisuus- ja puolustusyhteistyön arvioinnin ja ohjauksen prosessissa (strateginen kompassi). Suomen edun mukaista on vahvistaa EU:n kykyä toimia kriisinhallinnassa.

EU:n koulutusoperaatiot Malissa (EUTM Mali) ja Somaliassa (EUTM Somalia) sekä EUNAVFOR MED Irini -operaatio on käsitelty edellisessä kohdassa.

EU:n valmisteluelimissä käydään tällä hetkellä keskustelua **Mosambikin** Cabo Delgadon maakunnan heikentyneestä turvallisuustilanteesta ja EU:n vastauksesta maan avunpyyntöön terrorismin torjumisessa ja turvallisuustilanteen vakauttamisessa. Cabo Delgadon -maakunnan väkivaltaisissa iskuissa on lokakuun 2017 jälkeen kuollut yli 2500 ihmistä ja maan sisäisiä pakolaisia on yli 700 000. Turvallisuus- ja humanitaarinen tilanne on heikko, ja vaarana on konfliktin eskaloituminen alueelliseksi. EU:ssa on hahmoteltu kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jonka yksi mahdollinen osa

voisi olla sotilaallisen koulutusoperaation perustaminen kouluttamaan paikallisia turvallisuusviranomaisia. Operaation perustamisesta keskustellaan kesän aikana. Mikäli operaatio toteutuu, Suomi selvittää mahdollisuuksia tarjota siihen yksittäisiä kouluttajia.

Nato

Osallistuminen **Naton kriisinhallintaan** on tärkeä osa Suomen kumppanuuspolitiikkaa ja tukee Suomen asemaa edistyneenä kumppanimaana. Osallistumalla kriisinhallintaan sekä tukemalla Naton vakaustoimia ja toimintaa turvallisuus- ja puolustussektorien kehittämiseksi tuetaan myös alueellista vakautta sekä kansainvälisiä pyrkimyksiä terrorismin torjumiseksi.

Naton kriisinhallinnan painopiste siirtyy kuluvana vuonna Irakiin Afganistanin Resolute Support -operaation päättyessä 11.9.2021 mennessä. Naton **Resolute Support (RS)** -operaatio on tukenut Afganistanin turvallisuusjoukkojen kehittämistä vuodesta 2015. Operaation tulevaisuutta on sävyttänyt epävarmuus Yhdysvaltain ja Talibanin allekirjoitettua 29.2.2020 Dohan sopimuksen, jossa Yhdysvallat sitoutui kansainvälisten joukkojen vetäytymiseen Afganistanista 30.4.2021 mennessä edellyttäen, että Afganistanin väkivaltaisuudet merkittävästi vähenevät ja rauhanprosessi edistyy.

Afganistanin väkivaltaisuudet eivät ole kuluneen vuoden aikana merkittävästi vähentyneet, mutta Presidentti Bidenin hallinto ilmoitti kuitenkin 13.4. kansallisten joukkojen vetämisestä Afganistanista 11.9.2021 mennessä. Yhdysvaltain päätöksen taustalla oli arvio siitä, että jääminen Afganistaniin olosuhdeperustaisesti olisi tarkoittanut kiristyvää konfliktia Talibanin kanssa, lisäjoukkotarkpeita ja kriisinhallintaoperaation jatkumista vielä vuosien ajan. Tämän jälkeen Nato päätti ulko- ja puolustusministerikokouksessaan 14.4.2021 käynnistää RS-operaation joukkojen vetämisen Afganistanista 1.5. mennessä. Joukkojen vetäminen toteutuu päätöksen mukaan muutamien kuukausien kuluessa. Resolute Support -operaation jatkuminen nykymuodossaan ilman Yhdysvaltain tarjoamia tukitoimintoja olisi vaikeaa, jopa mahdotonta. Naton tehdessä vetäytymispäätöksensä RS-operaatioissa toimi noin 9600 sotilasta. Yhdysvaltaissotilaiden osuus tästä on noin 2500. Yhdysvaltojen uuden hallinnon muotoutuvan politiikan odotetaan tuovan jatkossakin muutoksia kansainväliseen kriisinhallintaan.

Naton tavoitteena on, että joukkojen vetäminen tapahtuu järjestäytyneesti ja koordinoitusti. Naton neuvosto antoi 20.4. Naton sotilasrakenteille toimeksiannon suunnitella vetäytymisen aikataulu. Tässä hyödynnetään jo olemassa olevia varautumissuunnitelmia.

Suomen toistaiseksi voimassa oleva osallistumispäätös vuodelta 2018 on noin 60 sotilasta. Suomen joukot ovat olleet keskitettyinä Saksan johtamalle pohjoiselle komentoalueelle Mazar-e-Sharifiin. Suomen osallistumisvahvuus RS-operaatioissa on joulukuusta 2020 alkaen ollut noin 20 sotilasta. Osallistumisvahvuus laski aiemmasta noin 60 sotilaasta RS-operaation toteuttamien sopeuttamis- ja optimointitoimien vuoksi.

Suomen osalta vetäytymisen aikataulu riippuu pohjoisen komentoalueen johtovaltio Saksan vetäytymissuunnittelun toimeenpanosta. Aikataulu tarkentuu Saksan suunnittelun ja ohjeistuksen kehityessä. Joulukuussa 2020 toteutuneiden optimointitoimien myötä Suomi on jo käynnistänyt kaluston ja materiaalin kotiuttamisen.

Sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain soveltamisen osalta on katsottu, että jos operaatio lakautetaan kansainvälisen tason päätöksellä, erillistä kansallista päätöstä Suomen osallistumisen lopettamisesta ei tehdä. Afganistanin RS-operaation päättyessä Naton päätöksellä ei näin ollen erillistä kansallista päätöstä Suomen osallistumisen lopettamisesta tarvita. Suomen osallistumisesta RS-operaatioon tullaan laatimaan vaikuttavuusarvio.

RS-operaatio on toiminnallaan tukenut Afganistanin vakautta ja tätä kautta osaltaan mahdollistanut monien muiden kansainvälisten toimijoiden läsnäolon sekä ponnistelut Afganistanin kehittämiseksi. Operaatio on myös tuottanut tukitoimia Kabulissa toimiville lähetystöille. RS-operaation päättyessä Afganistanin rauhanprosessin eteneminen vaikuttaa oleellisesti Afganistanin vakauden säilymiseen ja siihen, että kansainvälisen yhteisön läsnäolo ja tukitoimet Afganistanissa voivat jatkua.

Naton **Kosovo Force (KFOR) -operaatio** arvioidaan edelleen välttämättömäksi Kosovon vakauden varmistajana. Operaatiolla on merkitystä myös Länsi-Balkanin alueellisen vakauden näkökulmasta. Operaation joukkojen vahvuus on noin 3 500. Toistaiseksi voimassa oleva kansallinen osallistumispäätös on enintään 50 sotilasta ja Suomi osallistuu operaatioon tällä hetkellä noin 20 sotilaalla. Suomen osallistuminen sisältää esikuntaupseereja ja tiedusteluryhmän.

Nato vahvistaa vuonna 2018 perustettua **Nato Mission in Iraq (NMI)** -koulutusoperaatiotaan. Periaatepäätös operaation vahvistamisesta tehtiin Naton puolustusministerikokouksessa helmikuussa 2020 ja päätös operaation vahvistamisesta helmikuun 2021 puolustusministerikokouksessa. Tavoitteena on, että NMI:n laajentaminen alkaisi asteittain vuoden 2021 puolivälistä samanaikaisesti, kun OIR -operaation odotetaan karsivan ja supistavan tehtäviään.

Valmistelua NMI:n laajentamiseksi on tehty läheisessä yhteistyössä OIR:n ja irakilaisviranomaisten kanssa. Suunnittelun keskeisenä lähtökohtana on ollut Irakin koulutustarpeiden identifiointi ja päällekkäisyyksien välttäminen NMI:n ja OIR:n toiminnoissa. Laajennetun NMI:n tavoitteena säilyy Irakin turvallisuusinstituutioiden ja -viranomaisten kouluttaminen ja tukeminen niin, että Irak kykenee itsenäisesti toimimaan terrorismin ehkäisemiseksi ja maan vakauttamiseksi. Toiminta painottuu puolustus- ja turvallisuussektorille annettavaan strategisen tason neuvonantoon, koulutukseen ja kapasiteetin vahvistamiseen. NMI:ssa koulutetaan edelleen vain Irakin hallituksen suorassa alaisuudessa toimivia joukkoja, eivätkä operaatiossa toimivat sotilaat osallistu taistelutoimiin Irakin joukkojen rinnalla. Neuvonanto- ja koulutustoimintaa voidaan Irakin esittämien tarpeiden mukaisesti laajentaa myös Irakin muihin valtionhallinnon turvallisuudesta vastaaviin ministeriöihin ja viranomaisiin, kuten sisäministeriöön. Operaation tehtävät täydentävät muiden kansainvälisten toimijoiden tukitoimia Irakissa.

NMI-operaatiossa on sen alkuvaiheessa ollut enintään 580 sotilasta. Laajennetun NMI:n operaatio-suunnitelma mahdollistaa operaation koon kasvattamisen jopa noin 4000 sotilaaseen. Laajentuminen tapahtuu asteittain ja tarveharkintaan perustuen. Laajennetun NMI:n operaatiosuunnitelmassa varaudutaan siihen, että operaatio muuttuu asteittain aiempaa itsenäisemmäksi ja omavaraisemmaksi tukitoimintojen suhteen, mikä osaltaan johtaa tarpeeseen kasvattaa operaation kokoa.

Suomi osallistuu NMI-operaatioon toistaiseksi voimassa olevan kansallisen osallistumispäätöksen mukaisesti enintään viidellä sotilaalla. Suomi on vuoden 2018 joulukuusta alkaen osallistunut NMI-operaatioon yhdellä sotilaalla. TP-UTVA linjasi 17.4.2020, että Suomi valmistautuu jatkamaan osallistumistaan Naton NMI-koulutusoperaatioon Irakissa.

Laajennetun NMI:n suunnitteluprosessin myötä operaatiossa on aukeamassa merkittävä määrä uusia, myös Suomen kannalta kiinnostavia tehtäviä. Useat Euroopan maat ovat jo indikoineet vahvistavansa osallistumistaan NMI-operaatiossa. Suomi valmistautuu kasvattamaan osallistumistaan Naton NMI-koulutusoperaatiossa Irakissa ja Suomen sotilaallisen kriisinhallintaosallistumisen painopiste Irakissa valmistaudutaan siirtämään OIR-operaatiosta NMI-operaatioon. Osallistumisen kasvattaminen NMI-operaatiossa linjataan erikseen suunnitteluperusteiden tarkennuttua.

Isisin vastainen koalitio

Kansainvälinen Isisin vastainen koalitio tukeutuu YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmaan 2170 (2014). Koalition sotilaallinen toiminta Isisiä vastaan Irakissa ja Syyriassa tapahtuu Operation Inherent Resolve -operaation (OIR) puitteissa. Operaation tavoitteena on kehittää Irakin turvallisuusjoukkojen kykyä torjua Isis, palauttaa laillisen valtiovallan kontrolli, sekä tukea alueellisen turvallisuuden ja vakauden palauttamisessa.

Suomi on osallistunut OIR-operaatioon vuodesta 2015, aluksi 100 sotilaalla ja nykyään noin 80 sotilaalla. Marraskuussa 2020 eduskunnalle annettiin selonteko Suomen osallistumisen jatkamisesta turvallisuussektorin koulutusyhteistyössä Irakissa ja tasavallan presidentti päätti valtioneuvoston

ratkaisuehdotuksesta 17.12.2020, että Suomi jatkaa osallistumistaan turvallisuussektorin koulutus-yhteistyössä Irakissa noin 80 sotilaalla 1.1.-31.12.2021. Tämä sisältää osallistumisen koulutus- ja neuvonantotehtäviin Irakissa sekä osallistumisen tarpeellisiin esikunta-, hallinto- ja tukitehtäviin.

Kun Isisin hallussaan pitämät maa-alueet saatiin vapautettua noin kaksi vuotta sitten, OIR-operaatio on siirrytty vaiheeseen, jossa tuetaan yhä enemmän paikallisia viranomaisia vakauden ylläpitämisessä, ja jonka katsotaan mahdollistavan operaation supistamisen. Yhdysvaltojen presidentti Bidenin hallinnon linjaa Irakin ja OIR-operaation jatkoon osalta odotetaan. Yhdysvalloilla on tällä hetkellä noin 2500 sotilasta Irakissa kahdenvälisesti ja kansainvälisissä operaatioissa. OIR:n operaatio-suunnittelussa lähdetään siitä, että operaatiota supistetaan vähitellen kesästä 2021 lähtien, samalla kun NMI-operaation vahvuutta kasvatetaan, mutta operaatio jatkuisi ainakin kesään 2022 saakka. Isisin vastaisen koalition odotetaan jatkavan toimintaansa ja sen huomion kiinnittyvän jatkossa enemmän Isisin uhkaan myös muualla, kuten Afrikassa. OIR-operaation muuttuminen tulee vaikuttamaan myös Suomen operaatio-osallistumiseen.

Koska OIR-operaation odotetaan supistuvan voimakkaasti ja koska sen tulevaisuuteen liittyy jo nyt huomattava epävarmuus ja sen tehtäviä siirtyy NMI:lle, olisi perusteltua siirtää Suomen sotilaallisen kriisinhallintaosallistumisen painopistettä Irakissa OIR:sta NMI-operaatioon suunnittelutilanteen tarkennuttua. Tämä mahdollistaisi Suomen kokonaisvaltaisen ja vahvan tuen jatkamisen Irakille sen turvallisuussektorin vahvistamiseksi tavalla, joka vaikuttaa myönteisellä tavalla myös Suomen turvallisuuteen.

Suomen osallistuminen Euroopan unionin taisteluosastoihin ja Naton nopean toiminnan joukkoihin

Suomen osallistuminen Euroopan unionin ja Naton nopean toiminnan joukkoihin on tärkeä osa kansallisen puolustuskyvyn ja yhteistoimintakyvyn kehittämistä. Se on myös tärkeä osa puolustusyhteistyötä. Osallistuminen nopean toiminnan joukkoihin tapahtuu pääosin kansallisen sotilaallisen kriisinhallinnan joukkorekisterin joukoilla, jotka on ilmoitettu EU:n, YK:n ja Naton joukkorekistereihin.

Euroopan unionin taisteluosastot

Taisteluosastotoimintaan osallistuminen on osa Suomen johdonmukaista panosta EU:n yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kehittämiseen ja toimeenpanoon sekä konkreettinen panos EU:n puolustusulottuvuuden vahvistamiseen. Se on keskeinen osa EU:n pysyvän rakenteellisen yhteistyön sitoumuksia. Kansallisen puolustuksen näkökulmasta EU:n taisteluosastoihin osallistuminen on tukenut puolustusvoimien suorituskykyjen ja yhteistoimintakyvyn kehittämistä. Taisteluosasto-osallistuminen myös edesauttaa kahden- ja monenvälisen puolustusyhteistyön syventämistä keskeisten kumppanimaiden kanssa.

Suomi osallistui Saksan johtaman **EU:n taisteluosaston** valmiusvuoroon 1.7.-31.12.2020. Koulutus- ja purkuvaihe mukaan lukien toimeenpano kesti 2.1.2020-28.2.2021. Toiminta valmisteltiin vuoden 2019 aikana.

Taisteluosastoihin osallistumiseen liittyvien ulko- ja turvallisuuspoliittisten tavoitteiden lisäksi saavutettiin Puolustusvoimien näkökulmasta osallistumiselle asetetut tavoitteet. EU:n taisteluosaston valmiusvuoroon on tärkeä osa Puolustusvoimien puolustusyhteistyötä nopean toiminnan joukkojen osalta. Valmiusvuoroon osallistuminen kehitti Puolustusvoimien suorituskykyä sekä nopeaa valmiutta. Rekrytoitu joukko koulutettiin suunnitelman mukaisesti ja sen suorituskyky evaluoitiin onnistuneesti. Covid-19-pandemian vaikutukset olivat vähäisiä, vain yksi suunniteltu kansainvälinen valmiusharjoitus peruttiin.

Puolustusvoimat selvittää mahdollisuutta osallistua alkuvuodesta 2024 Ranskan johtamaan tai vuoden 2025 aikana Saksan johtamaan taisteluosastoon. Asia tuodaan TP-UTVA:n linjattavaksi selvityksen valmistuttua.

Muita kyseisenä aikana johtorooliin ilmoittautuneita maita ovat Italia loppuvuodesta 2024 ja Portugal alkuvuodesta 2025.

Naton nopean toiminnan joukot

Suomi on osallistunut **Naton nopean toiminnan joukkojen** (NRF) valmiusvuoroihin täydentävässä joukkopoolissa (Follow-on Forces Group, FFG) vuodesta 2012 alkaen. Suomi jatkaa osallistumista NRF:n valmiusvuoroihin aiempien TP-UTVA:n linjausten mukaisesti vuoden 2021-2022 osalta. Vuodeksi 2021 valmiusvuoroon on ilmoitettu maavoimien jääkärikomppania sekä vuodeksi 2022 Katanpää-luokan miinantorjunta-alus.

Uusina joukkoina valmiusvuoroon olisi suunniteltu ilmoitettavaksi vuodelle 2023 Maavoimien jääkärikomppania ja vuodelle 2024 merivoimien raivaajasukeltajaosasto. Suomen ilmoittamat joukot ovat osa NRF:n täydentävää joukkokokonaisuutta (Follow-on Forces Group, FFG). Kumppanimaiden osallistuminen on aina luonteeltaan täydentävää. Suomen joukkoja ei aseteta korkeaan valmiuteen EU-taisteluosastojen tavoin. Päätös mahdolliseen operaatioon osallistumisesta tehtäisiin erikseen kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Käsittelijät: lähetystöneuvos Lauri Hirvonen, ulkoministeriö, p. 0295 350 063, vanhempi osastoiesupseeri Mikko Lehto, puolustusministeriö, p. 0295 140 059

LIITE: Kartta Suomen osallistumisesta kansainväliseen kriisinhallintaan